

послаблення державних і суспільних структур, він посилює вплив у суспільстві опозиційних антиконституційних утворень; по-третє, активізуючи морально-психологічний вплив на населення, викликає хаос, безпорядки, жорстокість людей, що використовується у своїх політичних інтересах; по-четверте, виходячи за межі державних кордонів, тероризм набуває міжнародного характеру й становить небезпеку для міжнародного співтовариства.

Отримано 20.11.2018

УДК [351.74:636.7.08](477)

Ольга Олександрівна МАГДА,

курсант 4 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Роман Миколайович СМОЛА,

*старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної
підготовки факультету № 3 Харківського національного*

університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

Статистичні дані за останнє десятиріччя ілюструють тенденцію до зростання кількості та масштабності терористичних актів під час проведення спортивних масових заходів у різних країнах. Прикладами цього слугують наслідки, які виникли під час наступних футбольних матчів: загибель 20 осіб на товариському матчі в Іраці 30.06.2013; загибель 11 осіб на товариському матчі в Пакистані 07.09.2013 року; загибель 40 осіб на матчі «Мубі»-«Олімпік» в Нігерії 11.07.2014; загибель 3 осіб на матчі «Франція»-«Німеччина» у Франції 13.11.2015; загибель 29 осіб та поранення 60 осіб на товариському матчі в Іраці 25.03.2016 року. Це свідчить про необхідність підвищення уваги забезпеченню публічної безпеки та порядку під час проведення спортивних масових заходів [1].

За даними Українського інституту дослідження екстремізму, в Україні у 2014 році щомісячно реєструвалося 126 терактів, у 2015 – 108, у 2016 – 155, у 2017 – 124 [2]. Зважаючи на це, в нашій державі постійно розробляються і проводяться різноманітні заходи забезпечення публічної безпеки та порядку. Важливу роль при

цьому відіграють кінологічні підрозділи Національної поліції України.

Відповідно до п. 1 ч. 1 Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 01.11.2016 № 1145, одним з основних завдань даних підрозділів є участь у забезпеченні публічної безпеки і порядку. При цьому, основним напрямком, за яким вони працюють при виконанні даного завдання, за ч. 9 інструкції, є пошук вибухівки, вибухових пристроїв та вогнепальної зброї [3].

Ефективність використання службових собак для забезпечення публічної безпеки та порядку під час спортивних масових заходів пояснюється здатністю тварин до швидкого та точного виявлення місць зберігання вибухових речовин і пристроїв, а також вогнепальної зброї. Це забезпечується завдяки високим вирішальним можливостям чуттєвого сприйняття собаки та її здатності у короткий термін і надовго засвоювати необхідні пошукові навички.

Характерною рисою виконання завдання з пошуку вибухових речовин, пристроїв і вогнепальної зброї є наявність високого ризику для життя та здоров'я як самого кінолога, так і тварини, особливо в разі пошуку об'єктів, що знаходяться на бойовому взводі.

Варто пам'ятати, що головною передумовою попередження загибелі та травматизму людей є обстеження місць проведення спортивних масових заходів обов'язково до прибуття глядачів та учасників заходу. Науковець А. Є. Сіденкова радить при цьому оглядати «не лише безпосереднє місце проведення, зокрема спортивні арени, майданчики, поля та глядацькі трибуни, а й вокзали, місця проживання гостей та учасників змагань, публічні місця відпочинку, які розташовані поруч з місцем проведення заходу» [4, с. 74].

Що стосується процесу підготовки службової собаки до виконання завдань даного роду, С. А. Потьомкін зауважує: «так як пошук вибухових речовин та пристроїв завжди відбувається в межах міста, за умови безпосереднього впливу на службову собаку сильних подразнюючих факторів, на тренуваннях у першу чергу тварину необхідно навчити спокійно реагувати на них. Це досягається за рахунок соціалізації тварини, яка розвивається шляхом проведення регулярних прогулянок спеціаліста-кінолога з

собакою в межах міста в різний час доби, за різних погодних умов» [5, с. 38].

Серед негативних подразнюючих факторів зовнішнього середовища варто назвати наступні:

- погодні умови (температура та вологість повітря, атмосферний тиск, швидкість і напрямок руху вітру, наявність опадів);
- час доби та яскравість освітлення;
- наявність людей, тварин, рухомих механізмів, автотранспорту біля тварини, їх кількість та активність їх руху;
- фізичне та психологічне навантаження (тривале транспортування тварини, зміна місця утримання, малознайомий об'єкт огляду).

Наступним проблемним питанням, що виникає при пошуку вибухових речовин, пристроїв та вогнепальної зброї під час проведення спортивних масових заходів, є обмеження можливості огляду окремих осіб і об'єктів у зв'язку з релігійними переконаннями громадян. Варто зауважити, що в Україні питання знаходження та застосування службових собак у громадських місцях не є настільки критичним, як в інших європейських країнах. Як приклад можна назвати офіційну заборону у Великобританії на «фізичний контакт службових собак із частинами тіла громадян, які сповідують іслам, при проведенні їх особистого обшуку на наявність вибухових речовин та пристроїв під час обшуку пасажирів на вокзалах або жителів прилеглих готелів». Таке обмеження було прийняте після неодноразових скарг пасажирів, проте призвело не до повної заборони застосування службових собак, а лише до обмеження переліку об'єктів, з якими вони можуть контактувати під час обшуку.

З метою підвищення ефективності виконання завдання із пошуку вибухових речовин, пристроїв, вогнепальної зброї кінологічними підрозділами рекомендується:

- організувати взаємодію зі спеціальними підрозділами, які мають можливість надати реальні вибухові речовини для проведення тренувань зі службовими собаками;
- розробити план огляду, розстановки сил і засобів під час пошуку відповідно до правил застосування службових собак спеціалістами-кінологами, передбачених «Інструкцією з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України»;
- на постійній основі проводити тактико-спеціальні навчання, в ході яких буде проводитися відпрацювання злагоджених дій спеціалістів кінологічних підрозділів та спеціалістів-вибухотехніків.

У висновку можемо сказати, що питання використання службових собак кінологічними підрозділами Національної поліції України під час виконання завдання з пошуку вибухових речовин, пристроїв та вогнепальної зброї, не врегульоване на законодавчому рівні і, зважаючи на це, є вкрай актуальним. Основними проблемами при цьому є вплив негативних факторів зовнішнього середовища під час безпосереднього пошуку розшукуваних об'єктів, а також організація та проведення тренувань службової собаки до виконання поставлених завдань. Подальше розроблення та доопрацювання даного питання сприятиме вирішенню вказаних проблем.

Список бібліографічних посилань

1. Самые кровавые теракты за последние 15 лет // Чемпионат : сайт. URL: <https://www.championat.com/football/article-3299445-terakty-vo-vremja-futbolnyh-matchej.html> (дата звернення: 10.11.2018).
2. В 2017 году в Украине ежемесячно происходило более 120 терактов // zn.ua. URL: https://zn.ua/UKRAINE/v-2017-godu-v-ukraine-ezhemesyachno-proishodilo-bolee-120-teraktov-270756_.html (дата звернення: 10.11.2018).
3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 01.11.16 № 1145 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1544-16> (дата звернення: 10.11.2018).
4. Сиденкова А. Е. Проблемные вопросы при подготовке к применению служебных собак в период проведения крупных спортивных мероприятий // Проблемные вопросы служебной кинологии на современном этапе : матер. V междунар. науч.-практ. конф. (19.05.2016, Ростов-на-Дону). Ростов-на-Дону : ФГКУ ДПО РШ СРС МВД России, 2016. 128 с.
5. Потемкин С. А. Комбинирование методов подготовки служебной собаки к следовой работе в городских условиях // Проблемные вопросы служебной кинологии на современном этапе : материалы V междунар. науч.-практ. конф. (19.05.2016, Ростов-на-Дону). Ростов-на-Дону : ФГКУ ДПО РШ СРС МВД России, 2016. 128 с.
6. Британским собакам-ищейкам при обыске в домах мусульман, придется надевать специальную обувь // Синтез новостей : сайт. URL: <http://synews.ru/news/vlast/679-britanskim-sobakam-ishhejjkam-pri-obyske-v-domakh.html> (дата звернення: 10.11.2018).

Отримано 12.11.2018

